

سخنرانی دکتر علیرضا اسماعیل زاده

نماینده هیئتات درایران و
رئیس دفتر کاهش سوانح مرکزاسکان ملل متحد (هیئتات)

از اینکه امروز در این جمع حضور یافته و فرصت دارم تا درباره بهسازی بافتهای فرسوده و ارتقاء اسکان غیر رسمی، نقش هیئات (Habitat) و دفتر تهران، و نیز ظرفیت بالقوه کنفرانس وزرای مسکن و شهرسازی آسیا اقیانوسیه که به اختصار آپمچاد (APMCHUD) نامیده می شود مطالبی را به استماع جمع برسانم خرسندم. ابتدا مایلم از نقش وزارت راه و شهرسازی جمهوری اسلامی ایران و شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران در میزبانی دبیرخانه کارگروه آسیایی ارتقاء اسکان غیر رسمی تقدیر نمایم. قطعاً بدون همت والای ایشان ما امروز چنین فرصتی را در اختیار نداشتیم.

شهرنشینی فزاینده و بحرانهای مالی و اقتصادی مانند دو تیغه یک قیچی مرتباً از توان دولتها برای اسکان مناسب و در خور شان مردمان خویش می کاهند. در نتیجه مشکلات اجتماعی و اقتصادی مضافی بر سامانه های شهری بار می شوند و دولتها را با مسائل جدیدی درگیر می کنند.

از این رو و برای جلوگیری از انبار شدن تقاضای ناشی از رشد جمعیت توأم با رشد شهرنشینی و نیز مشکلات اجتماعی و اقتصادی بر آمده از آنها، سرعت ساخت و ساز مسکن جدید در صورت وجود منابع مالی و یا تعریف ساز و کارهای مالی پایدار به اولویت دولتها بدل می گردد. از سوی دیگر بطور طبیعی اسکان غیر رسمی گسترش می یابد و از اقدامات دولتها در پاسخ به تقاضای موجود سبقت می گیرد. در نتیجه مجدداً سرعت در ساخت و ساز و ارائه خدمات شهری اولویت بیشتری یافته و عناصری چون برنامه ریزی شهری و مقاوم سازی را به حلقه های مغفول اسکان بشری بدل می سازند. این وضعیت در آسیا شتاب بیشتری در مقایسه با قاره های دیگر دارد.

پس چه باید کرد؟ این سؤالی است که ما پاسخ آن را از شما و در خلال مباحث نشست این کارگروه و در همکاری با یو ان هبیتات (UN HABITAT) می جوییم. این کارگروه که قابلیت تبدیل به یک کارگروه بین المللی برای بررسی مداوم و ارائه راه حل های ارتقاء اسکان غیر رسمی و بهسازی بافتهای فرسوده را دارد، در ابتدای حرکت خود نیازمند دستیابی به دسته بندی از تعاریف اسکان غیر رسمی بر مبنای سطح توسعه کشورهای مختلف منطقه و تعیین شاخص های اسکان غیر رسمی است. ایجاد شبکه ای از کارشناسان ذیربط که در فضای مجازی با یکدیگر تعامل داشته باشند و یک بانک اطلاعاتی که یاور محققین باشد نیز به عنوان نتایج فعالیت این گروه متصور است.

شایسته یادآوری است که جمهوری اسلامی ایران در قالب مسکن مهر و دیگر طرح ها گامهای بسیار اساسی و قابل توجهی در پاسخ به تقاضای موجود و نیز بهسازی بافتهای فرسوده و ارتقاء اسکان غیر رسمی برداشته است. مجموعه مالی طرح مسکن مهر آنگونه که در سفر اخیر مقامات و مدیر اجرایی هیئات به ایران گزارش شد بالغ بر ۵۰ میلیارد دلار است که تاکنون قریب نیمی از آن هزینه شده است. از نظر سرعت، حجم و مقاوم سازی این طرح در حال حاضر هیچ نمونه دیگر و یا رقیبی در دنیا ندارد. البته این موضوع بدین معنی نیست که این طرح جای هیچگونه تکمیلی ندارد اما باید بزرگی طرح و همت مجریان آن را ستود. بنابر این دفتر هیئات ضمن تایید اقدامات دولت ایران در این زمینه به خصوص در اجرای طرح در بافتهای فرسوده شهری، الگو برداری و یا کمک گرفتن از آن را به کشورهای آسیا به ویژه آسیای میانه و قفقاز توصیه نموده و به کارگروه حاضر نیز یاد آوری می نماید تا از این طرح در مباحث خود بهره برند.

بار اسکان غیر رسمی بر دوش همه ما سنگینی می کند، پس باید همگی در رفع آن بکوشیم. بیایید به راه حل های جمعی فکر کنیم.

متشکرم